

der, som alle stater nyder i den eksklusive økonomiske zone.

Til artikel 87:

Artiklen opregner de primære friheder, som alle stater, såvel kyststater som indlandsstater, nyder på det åbne hav.

Ud over de fire friheder, som opregnes i 1958-konventionen, d.v.s. sejlads, fiskeri, udlægning af kabler og rørledninger samt overflyvning, nævner artiklen yderligere friheden til at anlægge kunstige øer og andre installationer samt friheden til videnskabelig forskning, dog med de indskrænkninger, der følger af andre dele af Konventionen, dvs. kapitel VI vedrørende kabler og kunstige øer, kapitel VII, afsnit 2, om fiskeri og kapitel VI og XIII om havforskning.

I stk. 2 præciseres det, at en stat ved udøvelsen af de omhandlede friheder skal tage behørigt hensyn til andre staters interesse i udøvelsen af deres friheder på det åbne hav, ligesom der skal tages hensyn til andre staters rettigheder i henhold til Konventionen med hensyn til aktiviteter i Området.

Til artikel 88:

Grundsætningen i præambelens afsnit 4 og artikel 301 om, at havet er forbeholdt fredelige formål, er gentaget i flere af Konventionens bestemmelser. Med denne artikel refereres specielt til det åbne hav.

Artikel 58, stk. 2 hjemler anvendelse af bestemmelsen på den eksklusive økonomiske zone uden at begrænse kyststatens jurisdiktionskompetence i henhold til artikel 73.

Bestemmelsen udelukker ikke militære aktiviteter på det åbne hav, som er i overensstemmelse med De Forenede Nationers Pagt og gældende folkeretlige regler, jf. artikel 301. I denne forbindelse henvises til FN's generalsekretærs rapport A/40/535 fra 1985 om den sømilitære oprustning, der fastslår, at »militære aktiviteter som er i overensstemmelse med de folkeretlige principper i FN-pagten - især artikel 2, stk. 4 og artikel 51 - ikke er forbudt i Havretskonventionen«.

Endelig kan der henvises til artikel 298, stk. 1, litra b, som forudsætter, at militære aktiviteter kan finde sted på det åbne hav. I henhold til artiklen kan stater tage forbehold om ikke at underkaste sig tvungen tvistbilæggelse, som kan medføre bindende afgørelse af tvister vedrørende militære aktiviteter.

Til artikel 89:

Artiklen fastslår det historisk ubestridte princip om, at ingen stat retsgyldigt kan gøre krav på at lægge no-

gen del af det åbne hav under sin suverænitet. Princippet forbyder staterne at udøve jurisdiktion på det åbne hav over for andre end egne retssubjekter, medmindre Konventionen eller andre folkeretlige regler tillader det. Bestemmelsen svarer til artikel 2, stk. 1, i 1958-konventionen. Modstykket til dette princip er reglerne om det åbne havs frihed, og at det er åbent for alle stater.

Begrebet »suverænitet« er anvendt i dets normale folkeretlige betydning, dog her med speciel reference til søterritoriet. Begrebet er forskelligt fra udtrykket »suveræne rettigheder«, der anvendes i artiklerne 56 og 77 om kyststatens suveræne rettigheder til bestemte naturlige ressourcer i henholdsvis den eksklusive økonomiske zone og på kontinentalsoklen.

Bestemmelsen gælder også for den eksklusive økonomiske zone, jf. artikel 58, stk. 2, og ingen kyststat kan derfor udstrække sin suverænitet til nogen del af denne maritime zone. Det kan herefter konkluderes, at uden for søterritoriet gælder et folkeretligt princip om »ingen suverænitet«.

Princippet i artikel 89 gælder også luftrummet, jf. artikel 87, stk. 1, litra b, således at ingen stat kan kræve suverænitet over luftrummet oven over det åbne hav. På denne baggrund har ICAO's sekretariat i 1984 fastslået, at »det åbne hav og det overliggende luftrum ligger uden for staternes jurisdiktion« og at overflyvningen af det åbne hav fortsat er reguleret ved konventionen af 1944 om den internationale civile lufttrafik (Chicago-konventionen).

Til artikel 90:

Artiklen definerer en af det åbne havs vigtigste friheder, som opregnet i artikel 87, idet den fastslår, at enhver stat - kyststat som indlandsstat - har ret til fri sejlads, dvs. »ret til at lade skibe sejle under sit flag på det åbne hav«. Artiklen svarer til 1958-konventionens artikel 4.

Indlandsstaters ret til at føre skib under eget flag på linie med kyststaterne blev først almindeligt anerkendt omkring 1920. Artikel 131 indskærper således, at indlandsstaters skibe i havne skal behandles lige med andre landes skibe.

I henhold til artikel 58, stk. 1, gælder artikel 90 også i den eksklusive økonomiske zone dog under iagttagelse af de i artikel 58, pkt. 3, angivne bestemmelser, hvorefter der ved den frie sejlads skal tages behørigt hensyn til kyststatens rettigheder og pligter, herunder overholdelse af love og forskrifter udstedt af kyststaten i overensstemmelse med Konventionen og andre folkeretlige regler.